

Тези Всеукраїнської зоологічної конференції

59(477)

3-85

**ЗООЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
В УКРАЇНІ
НА МЕЖІ ТИСЯЧОЛІТЬ**

РОЗВИТОК ЗООЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА КАФЕДРІ ЗООЛОГІЇ КРИВОРІЗЬКОГО ПЕДУНІВЕРСИТЕТУ

Євтушенко Е.Х., Заруднева М.Т.
Криворізький державний педуніверситет

Факультет природознавства Криворізького державного педагогічного пединституту розпочав свою діяльність з 1935 року. Біля витоків кафедри зоології стояв професор Задирака Пилип Макарович - завідувач кафедри зоології в ті часи. Із спогадів професора І.А.Добровольського: "Задирака П.М. - досвідчений і ерудований зоолог, успішно досліджував гризунів України". Навесні 1940 року його переведено до Чернівецького університету. К.К.Фасулаті розпочав свою роботу в інституті з 1938 року. Енергійний науковець, організував комплексне дослідження ентомофауни на Криворіжжі. В 1947 році захистив кандидатську дисертацію, завідував кафедрою зоології до 1947 року. Основний напрямок його досліджень - вивчення безхребетних Криворіжжя.

В подальшому склад кафедри міняється. В 1947-1948 році на кафедру зоології приходить випускниця Дніпропетровського університету В.Е.Боченко, продовжує вивчати ентомофауну Криворіжжя. Свої дослідження закінчила в 1980 році. Опубліковано близько 60 наукових праць. Проблеми ентомології продовжують вивчати к.б.н. О.І.Фомічов, к.б.н. Т.І. Асипенко та асистент Є.І. Лапін. Вивчають ентомофауну техногенних ландшафтів Кривбасу, вплив деяких видів промислового забруднення на колеоптерофауну лісових насаджень, фауністичні комплекси турунів в умовах інтенсивного техногенного забруднення та інші питання. Всього опубліковано 22 наукові праці.

З 1966 року на кафедрі розпочинається вивчення фітонематод різних біоценозів Криворіжжя під керівництвом к.б.н. Л.Т. Жадько. Вивчаються видові комплекси нематод овочевих культур: картоплі, моркви, бобових, буряків, цибулі, часнику та інших. З 1970 року розпочинає працювати в цьому напрямку к.б.н. М.Т. Заруднева, що вивчає формування комплексів нематод багаторічних рослин та техногенні ландшафтів Кривбасу. Певний вклад в розробку проблем фітогельмінтології внесла асистент Л.О. Шанда. В цьому напрямку цією групою дослідників опубліковано близько 100 наукових праць.

З 1974 року розпочинаються теріологічні дослідження даного регіону. Цій проблемі присвячені роботи к.б.н. Е.Х. Євтушенко. Вивчаються мікромамалії Криворіжжя, шляхи формування фауни мікромамалій техногенних екотопів Кривбасу, біологія найбільш

поширених видів; формування комплексів хребетних техногенних територій. З цієї проблеми захищена кандидатська дисертація і опубліковано 22 наукові праці.

Багатопланові дослідження проводяться викладачами кафедри к.б.н.В.І. Стригуновим та асистентом В.В. Коцюробою в області орнітології. Вивченню хижих птахів лісостепу басейну Дніпра присвячена кандидатська дисертація Стригунова В.І.. Крім цього вивчалась біологія окремих видів птахів, видовий склад птахів різних типів ландшафтів, особливості міграції та зимівлі, орнітокомплекси шламосховищ та відвалів, вплив антропоічних факторів на фауну і чисельність птахів правобережної частини степової зони України. Розглядалися питання трофіки окремих видів птахів. Опубліковано більше 40 робіт. В.І.Стригунов і В.В. Коцюрба В.В. - фундатори створення на Криворіжжі відділень Українського орнітологічного товариства імені К.Ф.Кеслера та Товариства охорони та вивчення птахів України. Стригунов В.І. є співавтором "Червоної книги України. Тваринний світ"(1994). Орнітологами ведуться тривалі за часом стаціонарні дослідження орнітофауни міста Кривого Рогу та біостаціонару природничого факультету - Гурівського лісництва в Кіровоградській області.

В останні роки на кафедрі зоології працює доктор біологічних наук, професор М.Г.Сметана, який вивчає проблеми екосистем Кривбасу. За десять років своїх досліджень Криворіжжя ним опубліковано близько 60 наукових праць, в яких обговорюються проблеми формування біокомплексів в умовах техногенних ландшафтів.

Викладачі кафедри зоології одні з перших на Україні розпочали систематичне комплексне вивчення тваринного світу певних систематичних груп в техногенних ландшафтах (нематодофауна, ентомофауна, орнітофауна, теріофауна).

Зоологи кафедри приймали активну участь в конференціях, з'їздах, нарадах з проблем кадастру фауни, екології, охорони природи, учасники міжнародних та державних програм.

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ЗООЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НА КРИВОРІЖЖІ

Сметана М.Г.

Криворізький педагогічний університет

Аналіз надрукованих робіт, звітів та тенденцій сучасного розвитку наукових досліджень дозволяє зробити висновок, що перспективними